

Franja Žišt

VPIS NA UNIVERZO

Poklicna matura ne odklepa več vseh vrat

Mnoge fakultete bodo vpis letos ponudile le dijakom s splošno maturo, kar pa so dijaki izvedeli tik pred zdajci

pomeni, da je bil po obstoječi zakonodaji vpis s poklicno maturo omejen, a univerze tega niso upoštevale. "O vpisnih pogojih so odločale članice univerze, torej posamezne fakultete in akademije, na podlagi lastnih strokovnih presoj," pravijo na ljubljanski univerzi in dodajajo, da v prejšnjih letih niso kaznovali ali opozorili nobene od fakultet, da bi bilo pri vpisu kakoli narobe, saj vpisne pogoje potrjujejo senati članic. Ob snovanju novega zakona o visokošolski zakonodaji bodo zagovarjali ureditev, "ki bo skladna z novimi razvojnimi vizijami nacionalnih, evropskih in globalnih dokumentov o visokem šolstvu in v luči vse bolj prisotne ideje prožnih poklicev prihodnosti", fakultete in akademije bi morale avtonomno določati, na katere študijske programe se lahko vpisujejo dijaki določenih poklicnih smeri, so še prepričani.

Rešitev prehoda iz srednjega strokovnega izobraževanja ni dobra

Z Državnega izpitnega centra (RIC), pod okriljem katerega delujeta obe državni komisiji za splošno in poklicno maturo, so nam sporočili, da je komisija za splošno maturo od leta 2017 opozarjala na odprta vprašanja s področja vpisa. Novembra 2019 so sklicali razširjeno sejo na to temo, sprejeta je bila skupna resolucija, gradiva in sklepi so bili predani v nadaljnje delo ministrstvu za visoko šolstvo, NAKVIS-u in univerzam ter visokošolskim organizacijam. "Izpit posameznega predmeta splošne mature (peti predmet) je v sistemu prehoda poklicnih maturantov v prvih letih uvedbe od 2002. igral povsem drugo vlogo kot zadnja leta. Število kandidatov je bilo majhno in redke fakultete so tem maturantom z vpisnimi pogoji dopuščale vpis. Zadnja leta pa se je stanje izrazito obrnilo, fakultete so zaradi manj številčnih generacij množično omogočale vpis, tudi brez omejitev po strokovni vertikali," ugotavljajo v RIC in opozarjajo, da obstoječa rešitev prehoda iz srednjega strokovnega izobraževanja ni dobra.

Ne isti, ampak ustrezni

Medtem na Univerzi v Mariboru menijo, da sprememba vpisnih pogojev ne bo imela večjega vpliva na vpis kandidatov, "saj imajo kandidati na voljo dovolj časa, da se prilagodijo novim vpisnim pogojem, posledično pa to pomeni, da se lahko pravočasno odločijo za opravljanje poklice ali splošne mature", poudarjajo in dodajajo, da imajo kandidati že zdaj na voljo možnost obiska maturitetnega tečaja in opravljanja splošne mature, in sicer ne glede na odločitev za zaključek srednje šole. Kako točno se lahko letošnji maturanti prilagodijo nedavnim novim vpisnim pogojem, pričakujemo, da nam bodo pojasnili danes.

"Do zdaj so se lahko na univerzitetne študijske programe vpisovali tudi kandidati, ki so srednješolsko izobraževanje zaključili s poklicno maturo

in petim predmetom splošne mature, ne glede na sorodnost področja. Dejstvo je, da je NAKVIS potrdil tako akreditirane vpisne pogoje in do leta 2018 teh ni problematiziral," zakonodajo razlagajo na mariborski univerzi, kjer menijo, da "bi bilo treba korigirati 38. člen ZVIS na način, da se v členu zamenja beseda 'istega (strokovnega področja)' z 'ustreznega', visokošolskemu zavodu pa bi morala biti prepuščena odločitev o tem, katera področja so ustrezna".

Dvajset let neurejeno stanje

In kaj na dogajanje porečejo pri NAKVISU? "38. člen ZVIS nedvoumno določa vpisne pogoje na univerzitetne študijske programe, medtem ko imamo v praksi že več kot dvajset let neurejeno stanje," izpostavljajo in dodajajo, da je po zakonodaji vpis s poklicno maturo mogoč le na isto strokovno področje, ne pa tudi za primerljive oziroma sorodne smeri. V minulih letih so prejeli vrsto pobud, tudi od državne komisije za splošno maturo, da se ta problematika uredi na zakonsko predviden način,

Nekateri dijaki so šele na informativnih dnevih izvedeli, da se s poklicno maturo ne bodo mogli vpisati na želeni študij.
Foto: Sašo BIZJAK

dodajajo. "Glede na to, da je bilo zadnjih dvajset let stanje neurejeno, smo v skupnih pogovorih z visokošolskimi zavodi in pristojnim ministrstvom prišli do ugotovitve, da je najbolj smiselno, da se to uredi pri postopkih podaljšanja akreditacije visokošolskih zavodov. Z usklajevanjem vpisnih pogojev se v dogovoru z zavodi tako intenzivno ukvarjamo že zadnja štiri leta - in to brez sankcioniranja," razlagajo, da odločitev ni nova.

Delovna skupina za spremembo visokošolskega zakona naj bi začela delo prav danes in v NAKVISU verjamejo, da se bo razvila razprava tudi o ustreznosti 38. člena ZVIS, "ki ima svoje zagovornike in svoje nasprotnike". Sami se bodo zavzemali za rešitev, "ki bo podprta z analizo uspešnosti študentov s poklicno maturo". Z ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije nam do ključna redakcije niso uspeli odgovoriti na vprašanja.

Še pred dvema tednoma nam na mariborski filozofski fakulteti niso vedeli povedati, kakšni bodo pogoji za vpis. Tudi na informativnem dnevu so nam odgovorili, da bo najbolj relevantna objava na spletni strani fakultete. Nato pa šok, saj vpis brez splošne mature ni mogoč. Kaj naj storim? Vse se mi je porušilo. Drugega, kot da leto dni pavziram, mi, čeprav sem odličnjakinja, ne preostane. Groza. Vse to bi nam lahko povedali prej, da bi se lahko dijaki vpisnim pogojem prilagodili," razlaga dijakinja, ki obiskuje srednjo šolo za oblikovanje in se je želela vpisati na študij prevajalstva.

Visokošolskemu zavodu bi morala biti prepuščena odločitev o tem, katera področja so ustrezna, pravijo na univerzah

Zaradi "stroгих zahtev" Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) za nujno akreditacijo študijskih programov so bili na univerzah "prisiljeni zaostri pogoje za vpis" na več študijskih programih glede na smer predhodne izobrazbe, so v petek sporočili z najstarejše univerze. Z drugimi besedami, na nekaterih fakultetah vpis s poklicno maturo letos ne bo mogoč. Na ljubljanski univerzi so spremenjeni pogoji za vpis na 19 fakultetah oziroma akademijah, skupno na 54 od 143 diplomskih študijskih programih.

"V študij po univerzitetnem študijskem programu na posameznem strokovnem področju se lahko vpiše tudi, kdor je opravil poklicno maturo po ustreznem programu za pridobitev srednje strokovne izobrazbe z istega strokovnega področja ter izpit iz enega od predmetov mature," piše v 38. členu zakona o visokem šolstvu (ZVIS), kar